

آسیب‌شناسی روابط پنهانی دختر و پسر

رابطه‌ی عاطفی

واقعیت‌ها، بایسته‌ها

محمدبیبی باک

پس از ده نوبت که مقرر شد که بهنگام حضور در اختیار آید و زبان دومین و سنی
وزیران را در جودش به دیده نهاد تجربه کردن یکی از حقوق اساسی ما انسانهاست
بمستقیم در جودش که برای نسبت مسیحات اساسی بگیریم و در مقابل آن
مسئولیت هر انسان مسؤولیت داشته باشد رفتارهای اجتماعی مؤلفه و چنانچه
ماهی از زندگی ما را تشکیل می دهد و از آن میان روابط در جودش که رنگ عاطفی
پایان کند از تجربیات خاص زندگی ما محسوب می شود و بهر روی زمانی از ما می گیرد
این تجربه اگر برای ما غیرتد اساسی مسؤولیت آید نگری و آنچه باشد یا باشد
در صورت ما آثار متفاوتی خواهد داشت مطلق که باها همراه با احساسات همی
می باشد و یافته کردیم از هر این پدیده بود که نگارنده به پژوهش در این زمینه آمیخته
شود و در جلد اول کتاب «فقه‌های الهام» اطلاعات اولیه از پایه چاپ و سلب

و سایر پیش روی شما تحلیل آماری و محتوایی پرسشنامه‌های بازبینی و
اصحاحی نگارنده از ۱۵۱ مراجعه در این حوزه است که با استفاده از روش
پیدا شده و تجربه‌های مراجعه بود و از طریق مصاحبه‌های کیفی و کمی در

..... فهرست مطالب

۷ سخنی با خوانندگان
۹ پیشگفتار
۱۳ فصل اول: نوجوانی و آغاز رابطه
۳۷ فصل دوم: رابطه و یافته‌های آماری
۵۷ فصل سوم: سیر روابط دختر و پسر
۶۵ فصل چهارم: تأثیرات و پیامدهای رابطه
۹۱ فصل پنجم: رهیافتی به جلو
۱۴۱ منابع

سخنی با خوانندگان

سپاس به درگاه خالق عاشق که بندگان خود را مختار آفرید و زیبایی دوستی و عشق ورزیدن را در وجودش به ودیعه نهاد. تجربه کردن یکی از حقوق اساسی ما انسان‌هاست، به‌خصوص در حوزه‌هایی که قرار است تصمیمات اساسی بگیریم و در مقابل آن تصمیمات هم احساس مسئولیت داشته باشیم. رفتارهای اجتماعی دوجانبه و چندجانبه بخشی از زندگی ما را تشکیل می‌دهد و از آن میان، روابط دوجانبه‌ای که رنگ عاطفی پیدا می‌کند، از تجربیات خاص زندگی ما محسوب می‌شود و نیروی زیادی از ما می‌گیرد. این تجربه اگر توأم با مدیریت، احساس مسئولیت، آینده‌نگری و آگاهی باشد یا نباشد، در سرنوشت ما آثار متفاوتی خواهد داشت. مطلبی که بارها همراه با احساسات عمیق مراجعان دریافت کرده‌ام. از سر این دغدغه بود که نگارنده به پژوهشی در این زمینه اقدام نمود و در چاپ اول کتاب «قلب‌های تابه‌تا»، اطلاعات اولیه‌ی آن را به چاپ رساند.

نوشتار پیش‌روی شما تحلیل آماری و محتوایی پرسشنامه‌های بازپاسخ و مصاحبه‌های انجام‌شده از ۲۵۶ مراجع در این حوزه است که با استفاده از رویکرد پدیدارشناسانه و تجربه‌زیسته‌ی مراجعان بوده و از طریق مصاحبه‌های کیفی و عمیق و چهره به چهره صورت گرفته است. لذا دقیقاً برآیند دیدگاه‌ها و تجارب فردی و بین فردی آنهاست. از این‌رو است که می‌توان از آنها به‌عنوان اکتشافاتی ناب و منبع دست اول استفاده کرد. امید است این رقعہ در زمینه‌ی روابط دختر و پسر در ایران توضیحات و پاسخ‌های علمی مناسبی را ارائه دهد.

محمد بی‌باک

بهار ۱۳۹۶

پیشگفتار

روابط انسان‌ها ابعادی چندگانه دارد، درست همان‌طور که انسان‌ها خودشان هم چندبعدی هستند. به علاوه ارتباطات در سنین مختلف، معانی و حوزه‌های متنوعی را در برمی‌گیرند. در ارتباطات هم هیجان مثبت و ذوق و شوق است و هم تردیدها و نگرانی‌ها، هم رشد است و هم تنزل، هم استرس هست و هم آرامش، هم شادی است و هم اندوه، و خلاصه ارتباط زاینده‌ی انسان است و خاصیت انسانی دارد.

از میان انواع روابط متعدد میان انسان‌ها، رابطه‌ی عاطفی با جنس مخالف، قصه‌ی دیگری دارد که هم حساس است و هم قابل تأمل. این موضوع از چند جهت اهمیت دارد: اول اینکه داشتن تمایل و احساس نسبت به جنس مخالف موضوعی تحولی است و یکی از جنبه‌های طبیعی رشد در دوران نوجوانی تلقی می‌شود. دوم، الزاماتی در جامعه برای زندگی اجتماعی و تحصیلی وجود دارد که داشتن این رابطه بخشی از زندگی واقعی و طبیعی تلقی می‌شود. سوم، اظهار و بروز این رابطه‌ی عاطفی است که از نظر فرهنگی و ارزشی، تعاریف خاص و مشخصی دارد. و چهارم تأثیرات و پیامدهای مثبت و منفی متعددی بر آن مترتب است که هر انسان فکوری را به اندیشیدن و مذاقه‌ی بیشتر وا می‌دارد.

نگارنده پس از رویارویی با موارد متعدد رابطه‌ی عاطفی در سنین مختلف و در سطوح متفاوت، بر آن شد تا یک کار پژوهشی میدانی را انجام دهد. این پژوهش که در سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ به مدت ۲۱ ماه طول کشید، به ۴۰۰ آزمودنی که به‌منظور گرفتن مشاوره و یا شرکت در کارگاه‌های آموزشی مراجعه کرده بودند، پس از مصاحبه‌ی اولیه، پرسشنامه‌ی بازپاسخ داده شد. افرادی که علاقه‌ای به شرکت در طرح نداشتند یا خود رابطه‌ی عاطفی را تجربه نکرده بودند، از ادامه‌ی کار حذف شدند و در نهایت ۲۵۶ نفر مورد آزمون قرار گرفتند.

این پژوهش در نوع خود کم‌نظیر است، زیرا به کشف سیر مراحل روابط دختر و پسر نایل آمد که تاکنون در منابع روان‌شناختی بدان پرداخته نشده است. نوشتار پیش روی شما با عنوان «رابطه‌ی عاطفی: واقعیت‌ها، بایسته‌ها»، علاوه بر داشتن پشتوانه‌ی تجربی، محصول حدود سه و نیم سال پژوهش و نیز واری‌دستی دستاوردها در کارگاه‌های روابط دختر و پسر است.

این کتاب مشتمل بر پنج فصل است. در فصل اول به روان‌شناسی بلوغ و نوجوانی به‌عنوان سرآغاز رابطه و ابعاد رشد و تحول آن دوران پرداخته می‌شود و نیز به زمینه‌هایی که بستر مناسب را برای ورود نوجوان به رابطه با جنس مخالف تسریع می‌کند. سپس به تعریف انواع رابطه‌های سالم، غیرسالم و عاشقانه پرداخته می‌شود و به خواننده این فرصت داده می‌شود تا در مورد اینکه رابطه‌ی عاطفی دختر و پسر از کدام نوع است، به قضاوت بپردازد.

در فصل دوم کتاب، اطلاعات جمعیت‌شناختی آزمودنی‌ها در قالب جداول مختلف مربوط به سن و جنس، تحصیلات، وضعیت شغلی، نحوه‌ی آشنایی و مدت آشنایی آورده شده است. سپس به انگیزه‌ها و چرایی‌های شکل‌گیری رابطه‌ی دختر و پسر و تفاوت‌های جنسیتی و سنی که از این حیث میان دختر و پسر وجود دارد، به همراه جداول مربوطه پرداخته شده است و در آخر فصل عوامل زمینه‌ساز رابطه‌ی عاطفی که در این پژوهش به آنها اشاره شده، آورده شده است.

در فصل سوم به سیر شروع، تداوم و سرانجام روابط دختر و پسر همراه با علایم و نشانه‌های مرتبط یا همراه آن پرداخته می‌شود.

در فصل چهارم به تأثیرات ناشی از این روابط پرداخته و آنها را در سه بخش تأثیرات مثبت، پیامدهای فرهنگی - اجتماعی و عوارض روان‌شناختی جمع‌بندی کرده است؛ به تأثیرات رابطه‌ی عاطفی بر ازدواج پرداخته و بیان می‌کند که اگر این رابطه به ازدواج منجر بشود یا نشود چه می‌شود و نیز اطلاعات مربوط به ملاک‌های ازدواج از نگاه آزمودنی‌ها آورده شده است.

در فصل پنجم و آخر کتاب که با عنوان رهیافتی به جلو آورده شده است، ابتدا وضعیت مطلوب در روابط دختر و پسر شرح داده شده و سپس به مبانی گرایش به سمت جنس مخالف پرداخته شده و بیان شده است که چگونه با چهار موضوع که به‌صورت فطری در وجود ما قرار دارد، با مهارت‌ها و تدابیر لازم، کنار آمده و آنها را مدیریت کنیم: وجود غریزه‌ی جنسی، نیاز انسان به همدم، حس زیبایی‌دوستی و نیاز به محبت.

در بخش بعدی این فصل، نه نهاد و سازمان تأثیرگذار جهت حل یا مدیریت موضوع روابط دختر و پسر بیان شده و برای هر کدام هم راهکارهایی پیشنهاد شده است: خانواده، مهدکودک و آمادگی، دبستان، راهنمایی و دبیرستان، دانشگاه، صدا و سیما، فرهنگسراها، نخبگان و خواص جامعه و متولیان اشتغال.

در پایان استدعای مؤلف از صاحب‌نظران و دغدغه‌مندان جامعه این است که با دیدگاه‌ها و پیشنهادهای حکیمانه و دلسوزانه‌ی خود برای کیفیت‌بخشی هر چه بیشتر به این اثر در چاپ‌های بعدی محبت را تمام کنند. از همراهی همه‌ی عزیزانی که به‌عنوان مراجع یا شرکت‌کننده در کارگاه‌های روابط دختر و پسر صبورانه در تکمیل پرسشنامه‌ها و پاسخ به پرسش‌های مصاحبه همکاری کرده‌اند، صمیمانه تشکر می‌کنم. همچنین جا دارد از ویراستاری برادر گرانقدر دکتر رسول گلکار که با نکته‌سنجی‌های خود موجب اتقان بیشتر این اثر گردید، مراتب قدردانی خود را ابراز نمایم.